

Psaní odborných textů: Úvod

2024-2025

Dominik Dvořák

<https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=11126>

ÚVOD

Cíle

Práce na struktuře a
úvodních částech DP

Práce na samostatné
publikaci, pravděpodobně:

- přehled/y (jaký?)
- teoretický a
terminologický článek
- metodologický článek
- pilotní výzkum

Podmínky splnění

- Průběžné úkoly na semináře (3)
- Aktivní účast – připomínkování textů
(lze nahradit písemnými připomínkami)
- NB s sebou
- Povinnost/zkouška

Cílem semináře není řešit
téma a metodologii práce,
ale při snaze
o strukturovaný popis
někdy narazíme na mezery
v plánu

- Role vedoucího,
konzultanta...
- Vs. committee

Osnova kurzu

- A – Struktura vědeckého sdělení, typy vědeckých článků
- B – Přehled literatury, formální úprava (APA, I)
- C – Popis teorie a metodologie
- D – Výsledky, formální úprava textu (APA, II), výběr časopisu, proces publikování, korektury, post-publikování
- E - Etika

Logika vs. Rétorika výzkumu

(Drulák & Beneš, 2019, s. 325)

- **Logika výzkumu**

Nutné výzkumné kroky
a jejich pořadí

Často pohyb
v (hermeneutickém) kruhu

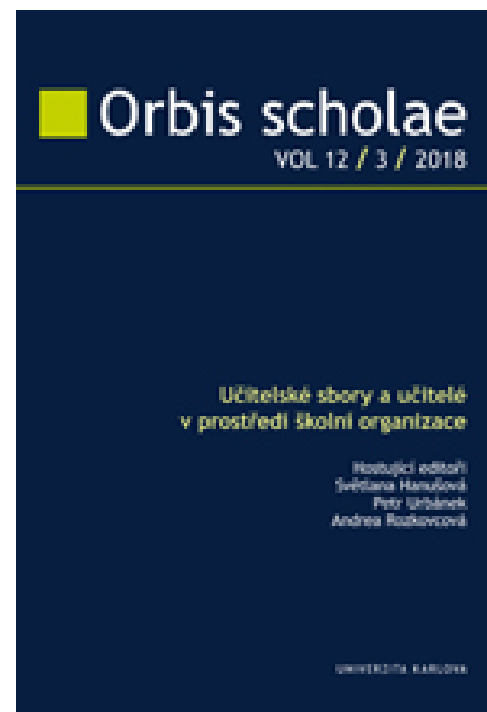
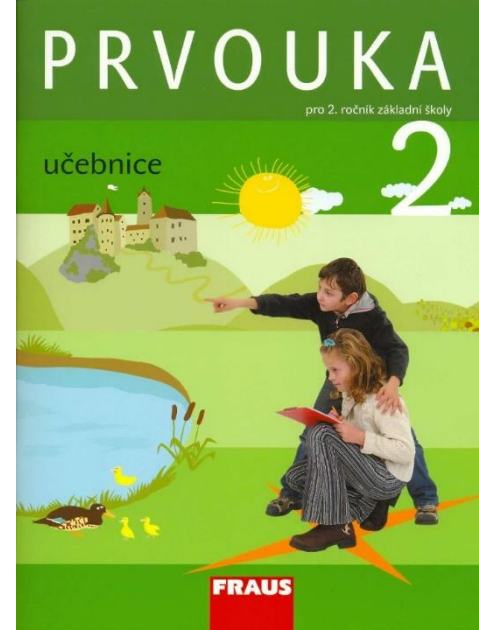
- **Rétorika výzkumu**

Pravidla akademického
psaní (APA, JARS)

Lineární charakter
Vstřícnost ke čtenáři

Dominik Dvořák

- Graduated in nuclear physics (M.Sc.) and obtained Ph.D. in Education, both at Charles University, Prague.
- Editor in Portal Publishing (1991-2003) and Fraus Publishing (2005-2009).
- From 2007, senior researcher at the Institute for Research and Development of Education, Faculty of Education, Charles University, Prague.
- Courses taught: Curriculum Design, Academic Writing, Introduction to Educational Research and Qualitative Research Methods.
- His research interests include the curriculum and structure of school systems in post-socialist countries.
- Supervised 4 completed post-graduate theses.
- Executive editor of the Orbis Scholae journal (Scopus),
- Serves in advisory bodies to Ministry of Education and National Institute of Education.
- ORCID: orcid.org/0000-0002-9333-1751.

Dosavadní zkušenost?

- S psaním a publikováním (akademických) textů?
- Účast na jiných kurzech psaní?
- Které odborné časopisy sledujete?

Dosavadní zkušenost?

- Softwarové prostředky, AI?
- Bibliografické databáze, citační programy?
- Word – pokročilejší dovednosti?

Časopisy

- Pedagogika
- Pedagogická orientace
- Studia paedagogica
- Orbis scholae
- Čs. Psychologie
- Sociologický časopis
- <https://www.aera.net/Publications/Journals>

Didaktické časopisy, Spec. ped,
Sociální pedagogika,
Andragogika

Proces psaní a publikování: dostupné nástroje

Typical workflow examples

Doporučená literatura:

- *The Publication Manual of the American Psychological Association, 7th Ed.*
- Janík, T., Vlčková, K. & Knecht, P. (Eds.). (2013). K metodologickému standardu v pedagogice [monotematické číslo]. *Pedagogická orientace*, 23(4).
- *Pravidla českého pravopisu / Internetová jazyková příručka*

Doporučená literatura:

- **Pokyny pro autory uveřejňované na webech jednotlivých časopisů.**
- Beneš, V., & Drulák, P. (2019). *Metodologie výzkumu politiky*. Slon.
- Čmejková, S., Daneš, F., Světlá, J. (1999). *Jak napsat odborný text*. Voznice: Leda.
- Danišková, Z. (2014). Učit psát študenta vysokej školy? Potenciál kurzu akademického písania. *Orbis scholae*, 8(1) 129–143.
- Eco, U. (1997). *Jak napsat diplomovou práci*. Olomouc: Votobia.
- Hendl, J., & Remr, J. (2017). *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál.
- Hendl, J. (2004). *Přehled statistických metod zpracování dat*. Analýza a metaanalýza dat. Praha: Portál.
- Trnková, K. et al. (2014). *Psaní odborných textů*. Brno: MU.

Možná rozšiřující literatura...

- Bailey, S. (2011). *Academic Writing. A Handbook for International Students*. London: Routledge.
- Johnson, W. B., Mullen, C. A. (2007). *Write to the Top! How to become a prolific academic*. New York: Palgrave Macmillan.
- Szuchman, L. T. (2011). *Writing with style: APA style made easy* Belmont: Wadsworth, Cengage Learning.

VÝZNAM PUBLIKOVÁNÍ

Publikování

Výzkum není dokončený,
dokud není sepsaný a publikovaný

šíření myšlenek

budování reputace

Proč jsou důležité kvalifikační práce

Prokazují jako oborové znalosti,
tak měkké kompetence

Prací prokazujete schopnost systematicky
pracovat (individuálně, někdy týmově)

Scientometrie

- Širší pojetí: součást informačních a knihovnických nauk,
- Co se kde publikuje, cituje apod.
- Užší pojetí: hodnocení jednotlivců, pracovišť jako základ pro financování
- Specifika různých oborů (lze do určité míry zohlednit)
- Specifika post-komunistických zemí

Publish, or perish

(and publish more than others)

Vysokoškolský zákon:

- (4) Studium se řádně ukončuje státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce, kterými se prokazuje schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo k samostatné teoretické a tvůrčí umělecké činnosti. Disertační práce musí obsahovat původní a **uveřejněné** výsledky nebo **výsledky přijaté k uveřejnění**.

Seznam publikací řešitele je klíčový v grantových přihláškách atd.

The research paper

- ...dominates academic communication and has changed little in more than 350 years, but should it be reimagined? If research is to have a real-world impact, shouldn't it be communicated in more user-friendly formats?
- Policy makers, funders, universities, academics, and publishers share responsibility for making research outputs fit for the future and it's time for all of us involved in the higher education landscape to consider what we can do to create change.

- Research could be made more accessible through greater use of technologies such as videos and animations and being more relevant to the real world.
- Broader range of impact metrics, moving away from journal impact factors and towards **article-level metrics**, will help drive change in academic culture.

https://www.emeraldgrouppublishing.com/closing-the-impact-gap?utm_source=smc_email_brand_awareness&utm_medium=email&utm_campaign=bnd_warl_ctigcamp_lit_NEW_COPY_existing_20210507

Důležité situace psaní

- Článek (+ krátké formáty)
- Disertace
- Projekt (GAUK, GAČR, přihláška na konferenci)
- Vystoupení na konferenci / poster

- Motivační dopisy, přihlášky do výběrových řízení...

CELKOVÁ STRUKTURA TEXTU

Výzkum?

Empirický

Kvantitativní

Kvalitativní

(Případová studie)

Smíšený

Metodologická studie

Přehledy, metaanalýzy

- **Historický**
- **Teoretický**
- **Filozofický**
- ...

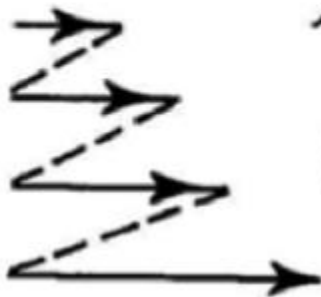
Výstavba článku

(Danišková, 2014, podle Kaplan, 1966)

anglická

arabská

orientálna

románska

slovanská

Výzkumný článek: IMRaD (též v APA)

- **Introduction** - Why was the study undertaken? What was the research question, the tested hypothesis or the purpose of the research?
- **Methods** - When, where, and how was the study done? What materials were used or who was included in the study groups (patients, etc.)?
- **Results** - What answer was found to the research question; what did the study find? Was the tested hypothesis true?
- &
- **Discussion** - What might the answer infer and why does it matter? How does it fit in with what other researchers have found? What are the perspectives for future research?

Historie IMR&D

- Vědecké články dlouho byly deskriptivní (pozoroval jsem to a to; udělal jsem X a stalo se Y...)
- Přelomové práce: Pasteur – aby prokázal kauzální roli bakterií, popisoval přesně metodologii s cílem reprodukovatelnosti experimentů
- Druhá světová válka (jaderné zbraně, radar, penicilín...)
- Hodně peněz > Věda > Hodně publikací submitováno > Redaktoři začali požadovat transparentní a úsporné psaní
- IMRaD: 1972 American National Standards Institute

Odlišný formát

IRDAM format – Sequential Results (Introduction, Results, Discussion, and Methods)

Pamela A Derish, Thomas M Annesley, If an IRDAM Journal Is What You Choose, Then Sequential Results Are What You Use, *Clinical Chemistry*, Volume 56, Issue 8, 1 August 2010, Pages 1226–1228, <https://doi.org/10.1373/clinchem.2010.150961>

- Question: The hypothesis, purpose, or goal
- May include background information
- Experiment: Overview of design, methods, controls
- Full details provided elsewhere in the paper
- Results: The findings from the experiment
- Can include summarized data
- Reference to figure or table
- Answer: What the results show, prove, confirm
- Can add conclusion or comment
- Other interpretation saved for Discussion

Empirický výzkumný text

- IMR&D
- V sociálních vědách je struktura trochu odlišná, resp. bohatší, nicméně tohle tam nesmí chybět
- Rozdíly v psaní kvalitativních a kvantitativních textů
- Bude předmětem dalšího semináře

Co vše by mělo být v disertaci/článku

Příloha v Moodle

- osnova práce podle Hendla

Příloha v Moodle:

- <https://apastyle.apa.org/jars>

Ke struktuře vědeckého článku

Metadata:

- název
- autoři (+ afiliace, + kontakt na korespondenčního autora, někdy bio)
- abstrakt
- klíčová slova
- dedikace / poděkování...
- Přílohy, zdrojová data na webu (open access)
- Doi...

Opatření děkana č 37/2017 o podrobnostech pro závěrečné práce

[opad c. 372017 o podrobnostech pro zaverecne
prace.pdf](#)

Opatření děkana č. 37/2017 o podrobnostech pro závěrečné práce

[opad c. 372017 o podrobnostech pro zaverecne prace.pdf](#)

PĚDAGOGICKÁ
FAKULTA

UNIVERZITA KARLOVA

OPATŘENÍ DĚKANA Č. 37/2017
Č. j. 9642/2017

Zpracovali: proděkanky pro studium
Odpovídá: děkan fakulty

K provedení Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy (dále jen „SZŘ“), Rigoróznímu řádu Univerzity Karlovy (dále jen „RŘ“), Pravidel pro organizaci studia na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy (dále jen „POS“) a Pravidel pro organizaci státní rigorózní zkoušky na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy (dále jen „POSRZ“) se vydává toto opatření děkana:

O podrobnostech pro závěrečné práce

Č Á S Ť I

3. Disertační práce je obsahově soudržný a ucelený odborný dokument, který seznamuje s autorovým výzkumem a jeho výsledky (ČSN ISO 7144 Dokumentace – Formální úprava disertací a podobných dokumentů nebo dle zvyklostí oboru).
4. Disertační práce má prokazovat schopnost a připravenost autora k samostatné činnosti v oblasti výzkumu či vývoje nebo k samostatné teoretické a tvůrčí umělecké činnosti. Disertační práce musí obsahovat původní a uveřejněné výsledky nebo výsledky přijaté k uveřejnění (Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, a o změně a doplnění dalších zákonů v platném znění). Disertační práce musí odpovídat metodologickým standardům příslušného oboru, přispívat k prohloubení vědeckého poznání a být přínosem pro jeho rozvoj.
5. Minimální rozsah disertační práce činí 100 normostran (tj. 180 000 znaků včetně mezer) vlastního textu, tj. bez anotací a bez příloh. V odůvodněných případech může děkan na základě písemné žádosti uchazeče doporučené předsedou oborové rady minimální rozsah textové části práce snížit.

Čl. 5

Změna tématu disertační práce

1. Téma disertační práce navržené studentem schvaluje studentův školitel. Školitel je studentovi při výběru tématu disertační práce nápomocný.
2. O jiném jazyku disertační práce, než je jazyk, ve kterém je akreditován příslušný doktorský studijní program, rozhodne na návrh studenta jeho školitel.
3. Po schválení tématu disertační práce školitelem je téma práce oddělením pro vědeckou činnost vypsáno a přiděleno studentovi v SIS.
4. Téma disertační práce může být ve výjimečných případech změněno na základě písemné žádosti studenta. V této věci rozhodne školitel, který své rozhodnutí oznámí předsedovi oborové rady.

Minimální proporce:

vyvážený přehled dosavadního poznání a vlastních výsledků (empirie)

http://www.slideshare.net/rs_knihovnaffmu/jak-pst-a-publikovat-odborn-text

Opatření děkana:		Tiskové strany	Normostrany	
		65	110	
Literární kontext		20	30	
Cíle		1	1	
Materiál a metody		5	15	
Výsledky		20	40	Tabulky, grafy
Diskuse		10	15	
Souhrn				
Literatura		8	10	100-120 pramenů

Co se stalo naší kolegyni...

- Oponentka¹ pravila, že jde o ukázkou naprostého minima, které je ještě přijatelné - teoretická východiska jsou neobvykle stručná, na jejím pracovišti je zvykem cca 30 stran.
- Oponent stručný rozsah naopak ocenil s tím, že tam není ani věta navíc. Na druhou stranu, citovaných zdrojů je tam přes stovku, takže to může být taková paradoxní ukáзка, jak pracovat s hodně zdroji na malém prostoru...

Možný postup

3 články = 1 disertace

(1) Přehledový článek

(2) Pilotní studie s popisem metodologie

(3) Výsledky

Technické znalosti/životní postoj

- Pravidelné psaní, kázeň, time management
- Vše bude trvat pravděpodobně déle, než původně myslíte (dokončování rukopisu)
- Rezistence k neúspěchům (odmítnutí, revize)
- Spolupráce, týmy, networky
- Editování, revidování, úspornost, zpětná vazba
- Role vedoucího

Výzkumné projekty se odmítají nejčastěji z následujících čtyř důvodů (Hendl, 2012, s. 35):

- 1. problém není dost důležitý;
- 2. navrhovaný plán výzkumu a měření nejsou vhodné pro dané cíle;
- 3. popis výzkumu je nejasný, takže návrh projektu nelze dost dobře vyhodnotit;
- 4. je zřejmé, že výzkumník nemá potřebnou kvalifikaci (znalosti nebo zkušenosti) pro daný výzkum.